

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Theologiæ Sacramentalis Scholasticæ Et Moralis Pars ...

Ad Mentem Doctoris Subtilis Ioannis Duns Scoti D. Augustino conformen

In qua tractatur de Sacramentis in Genere, & duobus primis in specie

Bosco, Jean a

Lovanii, 1665

Concl. I. Confirmatio confert specialia auxilia gratiæ ad feliciter
consummandum certamen fidei.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73340](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73340)

Sacramentum appellant manuum impositionem, interdum frontis chrismationem, rursum Confirmationem, Unctionem &c. nomina quidem distincta, sed ejusdem formalis significati, scilicet sensibilis signi efficacis specialis gratia: ad fortiter pugnandum pro fide Catholica.

155. Ex his satis perspicuo Christum sic potuisse facere; porro ita fecisse, dico verum, nec ex ratione, nec ex auctoritate efficaciter ac evidenter convincitur. Unde *solam potentiam asserit Doctor Subtilis 4. dist. 7. num. 3. ibi: Ad primum istorum dicendum quod Christus non alligavit potentiam suam Sacramentis, & ideo ipse sive in terris, sive post ascensionem in celo existens potuit confirmare Apostolos sine tali materia, & tali*

forma. Cum Apostolis etiam in primitiva Ecclesia potuit dispensare.

Potuit, inquam; ergo dispensavit? Ab hoc Scotus praescindit, quia ad solutionem objectionis satis erat ostendisse potentiam.

Arguis, in Reportatis Lugduni impressis dicit: Ipse dispensavit cum Apostolis ut non uterentur ipsi signis necessariis, ut Chrismate sanctificato, & ipsi verbis propter signa alia, quae tunc apparebant in collatione huius Sacramenti per impositionem manuum.

Respondeo, in Reportatis Coloniae impressis nihil simile reperitur; adeoque auctoritas manet dubia. Factum itaque sit, an non, elige, & non errabis in fide, aut bonis moribus.

SECTIO SECUNDA.

De Effectu & Ministro Confirmationis.

1. Gratia sanctificans est effectus communis omnium Sacramentorum,

Non disputo hic de effectu gratiae sanctificantis, qui communis est omnibus Sacramentis novae Legis; jam enim Sectione praecedenti conclusione

1. ostendimus Confirmationem esse unum ex septem Ecclesiae Catholicae Sacramentis, adeoque efficere ex opere operato gratiam justificantem, aut ejus augmentum.

Uti character aliquorum,

Præterea quoque characterem, quem fidei est imprimere, ut constat ex dictis disput. 1. sect. 4. conclus. 5. An autem character confirmatorius specie distinguitur à baptismali, an verò ipsum praesistentem intendat, sicut gratia sanctificans, quae hic infunditur, intensivè auget gratiam infusam in Baptismo; aut certe extendat, si conjecturae locus sit, sine longiori examine, quia res non meretur.

Distinguitur specie character confirmatorius à baptismali.

Dico, esse diversae speciei; tum quia Sacramentum specie diversum; tum quia significat diversum statum, in quo homo ponitur; tum denique quia character Baptismi est capacitas quaedam moralis ad reliqua Sacramenta legitime suscipienda; Confirmationis autem, quaedam potentia ad fidem fortiter propugnandam. Aliud est de gratia habituali, cum idem semper sit principalis ejus finis, ex quacumque causa proveniat, & idem effectus formalis, scilicet constituere filios Dei.

Non sic gratia sanctificans.

His ergo praetermissis pro speciali effectu Confirmationis, quem habet distinctum à cæteris omnibus Sacramentis, sit

CONCLUSIO I.

Confirmatio confert specialia auxilia gratiae ad feliciter consummandum certamen fidei.

Colligitur ex Concilio Florentino in decreto Unionis ibi: *Effectus autem huius Sacramenti (Confirmationis) est, quia in eo datur Spiritus sanctus ad robur, sicut datus est Apostolis in die Pentecostes, ut Christianus audacter Christi consiteatur nomen.*

Consimiliter Scotus 4. dist. 7. q. 1. n. 1. ibi: Significans efficaciter ex institutione divina unctionem animae per gratiam roborantem, ad confutandum cum constantia fidem Christi.

In quo secutus est unanimum consensus Patrum, quorum testimonia vide apud Pontium parte 3. c. 3. num. 5. quae quidem non faciunt expressam mentionem confessionis fidei Christi; ea tamen sic intellexit Concilium Florentinum supra, adferens pro exemplo, & simul probatione, Confirmationem extraordinariam Apostolorum in die Pentecostes, promissam his verbis Act. 1. v. 8. *Accipietis virtutem supervenientis Spiritus sancti in vos, & eritis mihi testes in Ierusalem, & in omni Iudaea, & Samaria, & usque ad ultimum terrae: utique, si opus fuerit, pro meo nomine atque mea doctrina etiam sanguinem vestrum*

vestrum effundendo. Quod ip'o facto Apostoli comprobantur.

3. Quemadmodum ergo principalis effectus visibilis descensus Spiritus sancti in Apostolos, non fuit donum linguarum, aut prophetiae, sed principales effectus fuerunt augmentum internae gratiae, & specialis fortitudo ad Christi nomen propagandum, & constanter profutendum coram Regibus & Praesidibus; pari quoque ratione principalis effectus Sacramenti Confirmationis non fuit donum linguarum, aut prophetiae, in primitiva Ecclesia fidelibus extraordinarie collatum (constat enim de facto amplius non dari, potiusque fuisse ad utilitatem aliorum, quam ipsorum Confirmatorum, ut non sit verisimile, propter hunc solum effectum Apostolos tantam sollicitudine fideles confirmasse) sed praecipui effectus fuerunt augmentum internae gratiae sanctificantis, & speciale robur, id est, gratiae actuales seu auxilia gratiae, non ita ad superandas quotidianas diaboli tentationes sive interiores, sive exteriores, quam bene ad protestandam fidem, eamque defendendam contra persecutores Ecclesiae, & eius impugnatores.

Sane cum tota vita hominis sit militia super terram, & diabolus quasi semper circumbeat tamquam leo rugiens quaerens quem devoret, necessarium plane fuit, ut per quotidiana bona opera, possent fideles impetrare auxilia gratiae continuo necessaria ad resistendum diabolicis suggestionibus. Quis enim firmiter credat Sacramentum Confirmationis, quod unicum est in singulis, conferre gratias actuales ad superandas tam multiplices tentationes, quibus vita hominis communiter exposita est?

4. Sicut igitur (Verba sunt Doctoris Angelici 3. parte q. 72. a. 5. in responsione ad 2.) baptizatus accipit potestatem spiritualem ad protestandam fidem per susceptionem aliorum Sacramentorum: ita confirmatus accipit potestatem publicae fidei Christi verbis profutendi quasi ex officio.

Ex quo patet quam oppositè SS. Patres ubique nominent Confirmationem perfectionem Baptismi, sive consummationem. Clemens Romanus lib. 3. Constit. Apostolicarum c. 17. Vnguentum, inquit, est confirmatio professionis. Et Epist. 4. ait: Quum autem regeneratus fuerit (homo) per aquam, & postmodum sepius Spiritus gratia ab Episcopo confirmatus, quia aliter perfectus esse Christianus nequaquam poterit, nec sedem habere inter perfectos.

Quippe parum est, ne dicam nihil, interius credere, & fidem in Baptismate profi-

teri coram Ecclesia, nisi & illam coram Tyranno ubi opus fuerit audacter contestamur. Ille autem perfectus sit Christianus, qui corde credit ad iustitiam, & ore confitetur coram Deo, Angelis, & hominibus bonis & malis, etiam cum effusione sanguinis, ad aeternam salutem.

4. Rogas: an ergo effectus Sacramenti Confirmationis sit perfectior effectu Baptismi? Partem affirmativam videtur docere D. Thomas supra art. 11. sub his verbis: Ad 3. dicendum quod sicut Rabanus dicit in lib. de institutione Clericorum: Signatur baptizatus Chrismate in summitate capitis per Sacerdotem, per Pontificem verò in fronte: ut in priori unctio- ne significetur super ipsum Spiritus sancti descensio ad habitationem Deo consecrandam: in secunda quoque ut ei ydem Spiritus sancti septiformis gratia cum omni plenitudine sanctitatis & scientiae & virtutis venire in hominem declaretur. Non ergo propter digniorem partem (id est frontem) sed propter potiorem effectum, hac unctio Episcopis reservatur.

Hunc potiorem effectum significant sancti Patres, quando, sicut statim dixi, appellant Confirmationem perfectionem & consummationem Baptismi: Ipsa enim, inquit Fabianus Epist. 2. lavatio pedum nostrum Baptismum significat, quando sancti Chrismatis unctio perficitur atque confirmatur.

Et D. Ambr. lib. 3. de Sacramentis c. 2. Post fontem superest ut perfectio fiat quando ad invocationem Sacerdotis (id est, Episcopi) Spiritus sanctus infunditur, Spiritus sapientiae & intellectus, Spiritus consilii atque virtutis, Spiritus cognitionis atque pietatis, Spiritus sancti timoris.

Accedant testimonia Urbani & Melchiadis Pontificum. Primus Epistola 1. c. 7. (& refertur de Consecratione dist. 5. c. 1.) sic scribit: Omnes fideles per manus impositionem Episcoporum Spiritum sanctum post Baptismum accipere debent, ut pleni Christiani inveniantur: quia cum Spiritus sanctus infunditur, cor fidele ad prudentiam & constantiam dilatatur.

Posterior verò Epistola ad omnes Hispaniae Episcopos, rogatus, utrum majus esset Sacramentum manus impositio Episcoporum, aut Baptismus: Respondet: Scitote utrumque magnum esse Sacramentum. Et sicut unum (id est, Sacramentum Confirmationis) à maioribus sit, id est, à summis Pontificibus, quod à minoribus perfici non potest, ita & maiori veneratione venerandum & renerandum est.

Et infra agens de effectu hujus Sacramenti, sic ait (refertur de Consecr. Dist. 5. c. 2.) Ergo Spiritus sanctus, qui super aquas

M m 3 Baptismi

3. Quemadmodum Apostoli specialiter fuerunt roborati ad Christi nomen profutendum,

4. Quia perfectior effectus illius, quam hujus secundum D. Thomam

Ut significare videntur SS. Patres.

Fabianus Epist. 2.

Ambrosius,

Urbanus, Et Melchias des.

D. Thom. Sic confirmatus accipit potestatem publicae fidei Christi profutendi;

Ob quam causam confirmatio nominatur baptismi perfectio; Clem. Rom.

Baptismi salutifero descendit illapsu in fonte plenitudinem tribuit ad innocentiam, in Confirmatione augmentum prestat ad gratiam. Et quia in hoc mundo (nota quæ sequuntur) tota astate virtutis inter invisibiles hostes & pericula gradiendum est, in Baptismo regeneramur ad vitam, post Baptismum confirmamur ad pugnam: in Baptismo abluimur, post Baptismum roboramur.

At si continuo transituris sufficiant regenerationis beneficia, victuris tamen necessaria sunt Confirmationis auxilia. Regeneratio per se salvat, mox in pace beati sæculi recipiendos. Confirmatio autem armat & instruit ad agones mundi huius & prælia referendos. Qui autem post Baptismum, cum acquisita innocentia, immaculatus pervenit ad mortem, confirmatur morte, quia non potest peccare post mortem. Hucusque Melchisedes.

5. Dixi autem, Nota quæ sequuntur; quia in illis verbis videtur Pontifex docere, Sacramentum Confirmationis conferre auxilia gratiæ ad resistendum & superandum omnes tentationes huius vitæ, tam visibiles, quàm invisibiles, cujus tamen contrarium innuavimus paulò superius ex Pontio parte 3. c. 3. n. 6.

Qui videtur docere Confirmationem conferre auxilia ad superandas omnes tentationes;

Et verò quemadmodum Baptismus, quamvis unicus in singulis, confert tamen gratias actuales ad observandam non solum legem fidei, sed universam legem Christi, cujus hominem constituit debitorem pro toto tempore vitæ suæ; quidni etiam pariter Confirmatio tribuat auxilia gratiæ non solum ad fortiter defendendam fidem, sed etiam ad constanter toto tempore vitæ præsentis profitendam ac observandam universam legem Christi? Non video quomodo efficaciter possit improbari.

Nihilominus sicuti Baptismus specialius dicitur professio fidei, quàm cæterorum mandatorum, & ideo fortassis confert plura & specialiora auxilia ad ejus observantiam, sic quoque non incongruè quispiam dixerit, Confirmationem tribuere quidem gratias actuales ad superandas quascumque tentationes; specialiora tamen & plura ad evincendas tentationes fidei, præsertim coram Tyranno, ubi vel moriendum est, vel fides exterius abneganda.

Specialiter ad evincendas tentationes fidei.

6. Redeo ad propositam questionem, & pro resolutione adverto ex Scoto 4. dist. 7. q. 3. Quando aliquid includit, vel præsupponit aliud, illa possunt comparari, vel secundum illud, quod præcisè pertinet ad utrumque, vel secundum illud, quod secundum ponit præsupposito primo. Et quidem secunda comparatio non est per se, quia sic universaliter secundum excedit primum, sicut duo bona excedunt alterum eorum. Sed prima est per se: quia est secundum præcisas

rationes comparatorum. Hoc supposito,

Respondeo cum Scoto; secundum primam comparationem, Baptismus est simpliciter nobilitus Sacramentum, loquendo de nobilitate Sacramenti penes finem principale Sacramenti, qui est collatio gratiæ: nam ad maiorem gratiam & plures effectus simpliciter nobilitas confertur Baptismus, quam Confirmatio: Puta ad susceptionem aliorum Sacramentorum, & deletionem omnis culpæ & peccati; estque prima acceptatio hominis in gratiam & amicitiam Dei quam decet esse copiosioris gratiæ, quàm sint dona subsequenti.

Quod non obscure indicavit Paulus ad Heb. 10. v. 26. dicens: Voluntarie enim peccantibus nobis post acceptam notitiam veritatis, id est, post acceptam gratiam Baptismi, iam non relinquitur pro peccatis hostia, scilicet tam conciliativa gratiæ & amicitie Dei.

Appositiè D. Bonav. 4. dist. 7. a. 2. q. 3. ubi tenet nostram sententiam: Vivificare, inquit, mortuum maior gratia est & potentia, quàm iam vivificatum sanare, vel fortificare præcisè loquendo. Enimverò plus substantiæ acquiri generatione, cui assimilatur Baptismus, quàm unice accretione, cui comparatur Confirmatio, quis audeat negare?

Loquendo tamen (inquit Doctor Subtilis supra) secundum aliam (id est, secundam) comparationem, Confirmatio multum addit Baptismo. Multum, inquam, per omnem modum: quoniam novissime à Summo Sacerdote (ut ex Rabano de instit. Cleric. lib. 1. c. 30. refertur de Consec. dist. 5. c. 5. per impositionem manis Paracletus traditur baptizato, ut roboretur per Spiritum sanctum ad prædicandum alijs idem donum, quod ipse in Baptismate consecutus est per gratiam vitæ donatus eternæ. Signatur enim baptizatus cum Chrismate per Sacerdotem in capitis summitate; per Pontificem verò in fronte, ut in priore unitione significetur Spiritus sancti super ipsum descensio ad habitationem Deo consecrandam; in secunda quoque ut eiusdem Spiritus sancti sepefermat gratia cum omni plenitudine sanctitatis & scientiæ & virtutis venire in hominem declaretur.

Explico; supposità gratiâ Spiritus sancti, quam Baptismus contulit, si ad eam accedat gratia Confirmationis, jam exiit quædam plenitudo gratiæ; quamvis hic posterior gradus in se sit imperfectior quàm ille: sicut si ad duos gradus caloris accedat tertius, erit perfectior calor totalis, qui ex illis tribus gradibus coalescit, quamvis sit imperfectior priore calore ut duo, ut nunc ex veriori Philosophia suppono. Unde,

Unde, quod bene notandum est, sancti Patres non vocant Confirmationem, Sacramentum perfectius Baptismo, sed vocant, perfectionem Baptismi: perfectionem inquam, accedentem perfectioni Baptismi; quo utique accessu censetur homo fieri plenus & perfectus Christianus; quamquam non sic, quin gratia & perfectio debeat semper usque in finem perfici & magis augeri tum per bona opera, tum per alia Sacramenta, signanter Eucharistiam.

Unde vocatur perfectio Baptismi,

8. Et per illam dicitur dari Spiritus sanctus;

Dices; quorsum ergo specialiter dicitur in hoc Sacramento conferri Spiritus sanctus? Respondeo: quia antiquitus dabatur cum visibili defensu Spiritus sancti, & quia in eo datur plenitudo Spiritus sancti secundum jam dicta.

Et majori dicitur veneratione tenenda

Interrogas rursus; quare igitur Melchisedes Papa asserit hoc Sacramentum majori veneratione venerandum & tenendum esse? Respondeo continuo, non propter abundantioris gratiam, sed quia a maioribus fit, id est, a summis Pontificibus, quod a minoribus perfici non potest, ut ibidem loquitur Pontifex: id est, propter digniorem ministrum; vel etiam propter digniorem materiam ab Episcopo consecratam.

Propter digniorem ministrum,

Num ideo Confirmatio simpliciter nobilior? Negat Scotus supra, illico subjungens suae resolutioni: Potest etiam dici secundum quid Confirmatio nobilior, ratione ministri (addo ego & ratione materiae) quia a nobiliori ministro (& in nobiliori materia) confertur. Sed non est hoc simpliciter propter eius nobilitatem, sed propter Baptismi maiorem necessitatem.

Scotus.

Non ideo Confirmatio nobilior simpliciter Baptismus

Alioquin etiam esset nobilior Eucharistia, quod tamen a multis negatur. Immo, si sufficeret nobilior materia non tantum Confirmatio, sed etiam Extrema Unctio, utpote quae fit ex materia benedicta per Episcopum, videri posset simpliciter nobilior Eucharistia, quod hactenus nemo docuit.

9. Quia dignitas simpliciter ex officio sacramentali

Itaque dignitas simpliciter Sacramenti videtur desumenda ex fine seu effectu Sacramentali, qui est gratia: cujus ratio est, quia formalis ratio Sacramenti in ratione signi practici consistit; signi vero practici dignitas desumitur ex signato, seu significato quod fit per tale signum.

Sicuti dignitas signi ex signato,

Interim, ut dixi disp. 1. sect. 4. Concl. 3. major aut minor abundantia gratiae in hoc vel illo Sacramento planè est incerta, cum non nitatur nisi probabili conjectura. Certum autem est quod Scotus verbis ultimo citatis attexit: *Iste* (scilicet Baptismus) pluribus ministris conceditur, *ista* (scilicet Confirmatio) non nisi specialibus. Si autem à me

quaeritur, qui sint illi speciales ministri Sacramenti Confirmationis; Respondeo:

CONCLUSIO II.

Ordinarius minister Confirmationis est omnis, & solus Episcopus legitime consecratus

Voco ministrum ordinarium, cui de jure divino, hoc est, institutione Christi primò & per se convenit valide ministrare, ita ut non egeat alterius consensu aut commissione. Hunc esse Episcopum nemo Catholicorum dubitat, utpote expressè definitum ab Eugenio IV. in Concilio Florentino his verbis: *Ordinarius minister* (Sacramenti Confirmationis) *est Episcopus*; Cumque non sit major ratio de uno, quam de alio, omnis, ut habet Conclusio.

IO. Quis dicitur Ordinarius.

Confirmatio ordinarius minister

Est omnis Episcopus.

Quòd etiam solus, ibidem docet Concilium, exemplo subjungens: *Et cum ceteras unctiones simplex Sacerdos valeat exhibere, hanc non nisi Episcopus debet conferre.*

II. Iste solus secundum Florentiam,

Quaeris ubi scriptum sit? *Quia*, inquit Pontifex, *de solis Apostolis legitur* (quorum vicem tenent Episcopi) *quod per manus impositionem Spiritum sanctum dabant. Loco autem illius manus impositionis datur in Ecclesia Confirmatio.*

III. Iste solus secundum Tridentinum,

Eidem veritati subscribit Concilium Tridentinum sess. 7. de hoc Sacramento can. 3. *Si quis dixerit sancta Confirmationis ordinarius minister non esse solum Episcopum, sed quemvis simplicem Sacerdotem; anathema sit.*

Fe Tridentinum,

Idemque ante Concil. Florentinum restatum reliquit Innoc. III. iisdem fere verbis c. unico extra de Sacra unctione §. *Per frontis chrismationem ibi: Unde cum ceteras unctiones simplex Sacerdos vel Presbyter valeat exhibere, hanc (Confirmatoriam) non nisi summus Sacerdos, id est, Episcopus debet conferre: quia de solis Apostolis legitur* (quorum vicarij sunt Episcopi) *quod per manus impositionem Spiritum sanctum dabant: quemadmodum Actuum Apostolorum legitio manifestat. Cum audissent, inquit, Apostoli, qui erant Hierosolymis, quia receperat Samaria verbum Dei, miserunt ad eos Petrum & Ioannem: qui cum venissent oraverunt pro ipsis ut acciperent Spiritum sanctum, nondum enim in quemquam illorum venerat, sed baptizati tantum erant in nomine Domini Iesu: tunc imponebant manus super illos, & accipiebant Spiritum sanctum. Plura testimonia in progressu.*

Et Innocentij III. cap. unico extra de Sacra unctione.

Ad. 2. v. 14.

Ratio